

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Departament Ubezpieczeń Społecznych

Sebastian Kamiński
Zastępca Dyrektora

DUS-II.055.36.2025.CG

Warszawa, dnia 2025-09-25

Szanowna Pani,

działając na podstawie art. 13 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz. U. z 2018 r. poz. 870), w związku z petycją z dnia 25 czerwca 2025 roku dotyczącą zaświadczeń w celach orzecznich: ZUS, KRUS, PZOON, Departament Ubezpieczeń Społecznych, przy udziale Naczelnego Lekarza Zakładu Ubezpieczeń Społecznych oraz Biura Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych przedstawia co następuje.

1. Odpowiedź dotycząca „zaświadczeń w celach orzecznich: ZUS”

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (dalej: „ZUS”) wykonuje ustawowo określone zadania związane z orzekaniem dla celów ustalania uprawnień do świadczeń¹, przy zachowaniu zasad określonych w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych². Oceny niezdolności do pracy, jej stopnia, przewidywanego okresu trwania oraz ustalenia okoliczności niezbędnych do wydania decyzji w sprawie świadczenia, dokonuje w formie orzeczenia lekarz orzecznik (komisja lekarska ZUS). Orzeczenie w przedmiocie niezdolności do pracy (niezdolności do samodzielnej egzystencji) wydawane jest na podstawie dokumentacji medycznej oraz po przeprowadzeniu bezpośredniego badania stanu zdrowia osoby, w stosunku do której ma być ono wydane³. Jeżeli dokumentacja medyczna jest wystarczająca do wydania orzeczenia, tj. w szczególności zawiera kompletne dane o stanie zdrowia, stwierdzonych schorzeniach, prowadzonym leczeniu, wynikach badań diagnostycznych, ewentualnych konsultacjach lekarskich – orzeczenie może zostać wydane bez bezpośredniego badania stanu zdrowia osoby ubiegającej się o świadczenie.

Zaświadczenie o stanie zdrowia (druk OL-9) wypełnia lekarz prowadzący leczenie. Druk ten przedkładany jest przez osobę zainteresowaną w załączeniu do wniosków o ustalenie uprawnień do świadczeń, do których prawo uzależnione jest od stwierdzenia niezdolności do pracy (niezdolności do samodzielnej egzystencji). Dane medyczne zawarte w tym formularzu odnoszące się do rozpoznania, chorób podstawowych i współistniejących, przebiegu

¹ Zob. art. 68 ust. 1 pkt 1 lit. f ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2025 r. poz. 350, z późn. zm.).

² Dz. U. z 2024 r. poz. 1631, z późn. zm., dalej powoływanej jako: „ustawa emerytalna”. Zob. ²art. 12 – 14 tej ustawy.

³ Zob. § 4 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 14 grudnia 2004 r. w sprawie orzekania o niezdolności do pracy (Dz. U. Nr 273, poz. 2711, z późn. zm.).

choroby i dotychczasowego leczenia oraz oceny wyników leczenia i rokowania nie są jedynym źródłem informacji o stanie zdrowia osoby występującej z wnioskiem o świadczenie. W postępowaniu orzeczniczym lekarze orzecznicy i komisje lekarskie korzystają z dokumentacji wytworzonej i gromadzonej przez lekarzy prowadzących leczenie oraz z wyników badań wykonanych dla celów diagnostyczno-leczniczych. Istnieje też możliwość zlecenia dodatkowych opinii lekarzy konsultantów (specjalistów z węższych dziedzin medycyny) lub psychologów, badań dodatkowych oraz obserwacji szpitalnej. Zarówno konsultacje specjalistyczne, jak i badania dodatkowe lub obserwacje szpitalne, są zlecane do wykonania w każdym przypadku, gdy zgromadzona w sprawie dokumentacja medyczna nie jest wystarczająca do wydania orzeczenia. Zaznaczyć należy, że również lekarz prowadzący leczenie w każdym przypadku może przekazać uzupełnione informacje o stanie zdrowia osoby zainteresowanej w postaci dodatkowej dokumentacji medycznej, która została sporządzona w procesie diagnostyki i leczenia.

Uwzględniając powyższe, w tym opinię Naczelnego Lekarza ZUS, nie ma uzasadnionych przesłanek do podejmowania prac związanych ze zmianą obowiązującego wzoru formularza Zaświadczenia o stanie zdrowia (druk OL-9).

2. Odpowiedź dotycząca „zaświadczeń w celach orzeczniczych: PZOON”

Przepisy ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych⁴ oraz wydanego na jej podstawie rozporządzenia Ministra Gospodarki Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności⁵ nie wprowadzają obowiązku składania wniosku o wydanie orzeczenia o niepełnosprawności, stopniu niepełnosprawności oraz wskazaniach do ulg i uprawnień w postaci elektronicznej.

Podkreślenia wymaga, że zgodnie z § 6 ust. 2 powołanego wyżej rozporządzenia, do wniosku o wydanie orzeczenia należy dołączyć zaświadczenie lekarskie z § 3 ust. 1 pkt 1, wydane przez lekarza, pod którego opieką lekarską znajduje się osoba zainteresowana, nie wcześniej niż na 3 miesiące przed dniem złożenia wniosku, oraz inne dokumenty mogące mieć wpływ na ustalenie niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności.

Postulowana zmiana legislacyjna polegać miałaby na „zamianie wersji papierowej” „Zaświadczenia lekarskiego o stanie zdrowia wydanego dla potrzeb Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności” własnoręcznie wypełnianego przez lekarza, pod którego opieką medyczną znajduje się osoba, której orzeczenie ma dotyczyć na „wersję papierową elektroniczną”. Celem powyższego rozwiązania miałoby być umożliwienie lekarzowi zawarcia szczegółowych informacji o stanie zdrowia pacjenta, co nie jest możliwe w papierowej wersji formularza, ze względu na jego objętość wynoszącą dwie strony.

Wprowadzenie możliwości wypełnienia wniosku w proponowany sposób, zdaniem Biura Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych, nie wymaga jednakże dokonania zmian w aktualnie obowiązujących przepisach. Za wystarczające dla realizacji powyższego celu można uznać udostępnienie na stronach internetowych powiatowych zespołów do spraw orzekania o niepełnosprawności oraz Biura Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych interaktywnego formularza PDF „Zaświadczenia lekarskiego o stanie zdrowia wydanego dla potrzeb zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności”, zawierającego klikane łącza, pola formularzy oraz inne funkcje umożliwiające lekarzowi

⁴ Dz. U. z 2025 r. poz. 913

⁵ Dz. U. z 2021 r. poz. 857 oraz z 2025 r. poz. 682, 730 i 1033.

wejsie w interakcje z jego treścią i w konsekwencji wypełnienie i wydrukowanie przy użyciu powszechnie stosowanych programów Adobe Reader lub Arobat.

Natomiast wdrożenie elektronicznego formularza „Zaświadczenia lekarskiego o stanie zdrowia wydanego dla potrzeb zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności” jako nowego dokumentu do jednego z systemów informatycznych stosowanych w ochronie zdrowia przez lekarzy, wymaga dokonania zmian legislacyjnych nie tylko w przepisach prawa regulujących zasady orzekania, ale również funkcjonowania wskazanych systemów.

Ponadto podkreślenia wymaga, że konieczne elementy zaświadczenia lekarskiego w odniesieniu do osoby wnioskującej o wydanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności zawiera § 3 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Ministra Gospodarki Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności. Należą do nich: opis stanu zdrowia, rozpoznanie choroby zasadniczej i chorób współistniejących potwierdzone aktualnymi wynikami badań diagnostycznych. Nie znajduje zatem uzasadnienia, aby zaświadczenie stanowiło 6-stronnicowy dokument, uwzględniając wymóg dołączenia do wniosku o wydanie orzeczenia poza zaświadczeniem lekarskim, innych dokumentów mogących mieć wpływ na ustalenie stopnia niepełnosprawności.

Pouczenie

Zgodnie z art. 13 ust. 2 ustawy o petycjach, sposób załatwienia petycji nie może być przedmiotem skargi.

Z wyrazami szacunku

Sebastian Kamiński

Zastępca Dyrektora

Departamentu Ubezpieczeń Społecznych

/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/